

АНОТАЦИИ
НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ НА
ГЛ. АС. Д-Р ЕЛИЦА ДИМИТРОВА МИЛАНОВА

За участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по:
област на висше образование: 2. Хуманитарни науки,
професионално направление: 2.1. Филология
научна специалност: Съвременен китайски език – Лингвокултурология
в катедра „Руска филология“ на Филологическия факултет на
Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, обявен в ДВ., бр. 98 от
19.11.2024 г.

Научноизследователските ми интереси са свързани с лингвокултурологията, когнитивните науки, етнолингвистиката, межкултурната комуникация, съпоставителното езикознание, лингводидактологията и лингвокултурологичния елемент в чуждоезиковото обучение в контекста на динамиката в развитието на съвременния китайски и съвременния руски език.

Научните ми трудове (Вж. *Списък с научни трудове*) са публикувани в реферирани и специализирани научни издания у нас и в чужбина на български, руски и китайски език.

За участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ представям пакет от 1 хабилитационен труд (монография); 1 публикувана книга (монография) на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“; 2 студии и 9 статии (7 статии посветени на лингвокултурологични изследвания върху китайския език и 4 изследвания по обща лингвокултурология).

Участвала съм с доклади в национални и международни научни форуми (Вж. *Научноизследователска работа (участие на научни форуми и конференции)*).

Работите, които представям за участие в конкурса, отразяват специфичните ми научни интереси в областта на лингвокултурологията и лингвокултурологичния компонент в чуждоезиковото обучение. Предмет на анотация са публикациите, представени за кандидатстване в настоящия конкурс, които не са използвани в предишни процедури.

I. Анотация на хабилитационен труд (монография)

Миланова, Е. *Митологични метаморфози*. Пловдив: Арена Принт, 2024. ISBN 978-619-7413-44-1

Монографията „Митологични метаморфози“ представлява лингвокултурологично изследване с научно-приложен характер, анализиращо най-честотните елементи от китайската и славянската митологична картина на света, представени в различни дискурси и жанрове на съвременната култура – художествена литература, кино и визуални изкуства, онлайн съдържание, компютърни и настолни игри. „Митологични метаморфози“ е естествено продължение на публикуваната на основата на дисертационно изследване монография „Лингвокултурологичен потенциал на митонимите в руската и китайската лингвокултура“ с различен фокус, препращащ към активно функциониращи в онлайн дискурса нови модифицирани образи – рефлексия на съвременната реалност.

През призмата на лингвокултурологията се разглеждат репрезентацията на славянската и китайската митология в масовата култура и „метаморфозите“, които претърпяват митологичните образи. Тези „метаморфози“ са предопределени от смяната на функциите на митологията и ролята на нейните герои в живота на човека.

Проследяват се ключовите моменти от развитието и преосмислянето на митологията с цел адаптирането ѝ към принципите на трансмедийността и новите нужди на обществото. Разглеждат се възможностите за използване на митологичните образи на глобалния пазар, както и в ролята им на лингводидактичен инструмент в чуждоезиковото и културологичното обучение.

Първите две глави разглеждат мястото на митологията в съвременния свят и феномена информационно изкривяване – явление, при което под въздействието на културна интерференция в съзнанието на адресата възниква изкривен митологичен образ, смислово и емоционално натоварен по начин, различен от каноничния – като изначално заложен в структурата на мита. Проследява се степента на информационно изкривяване на митологичните образи в съвременната масова култура и през призмата на генеративния изкуствен интелект. Изследвана е трихотомията информационно изкривяване – езикова личност – културна памет. Търсят се причините за информационното изкривяване на митологичните образи и възможните последствия от тяхната трансформация при формирането на езиковата личност (по Ю. Караулов) у онези потребителите на митологично съдържание, за които основен източник на информация са различните дискурси на масовата култура. Информационното изкривяване разглеждаме като процес, който чрез влияние върху отделната езикова личност постепенно води до подмяна на колективната културна памет.

Трета глава проследява принципите на трансмедийния сторителинг и изграждането на алтернативни вселени, чрез които сюжетът се разширява

през различни медийни форми, а „авторството“ става колективно. Проследен е стандартният алгоритъм на трансмедийния сторителинг на митологичните образи в съвременната масова култура – от фентъзи литературата като пространство на нови наративи, през киното като средство за визуализация и унификация на образите, компютърните игри като интерактивно пространство за пряко взаимодействие до интернет миймовете като нова форма на фолклор.

В четвърта глава се поставя въпросът за превенцията срещу маргинализиране на нишовите митологии, към които спадат китайската и славянската. Митологичните образи се разглеждат като пазарен продукт, който да бъде предложен на конкретни целеви групи. При анализа на целевите групи потребители на митологично съдържание са използвани методи от маркетинга и потребителското изживяване като създаване на потребителски персони, карти на емпатията и диференцирани стратегии.

Пета глава е с лингводидактологична насоченост. Предвид поколенческите характеристики на съвременните обучаеми и прогнозите за утвърждаване на нови преподавателски професии като геймификатор, са предложени различни авторски стратегии за геймификация и адаптиране на митологичното знание към нуждите на съвременния образователен пазар.

Макар базирано на изследователската методика на лингвокултурологичното направление, изследването използва интердисциплинарния подход, като адаптира методи и похвати от областта на статистиката, маркетинга, потребителски ориентирания дизайн и потребителското изживяване, за да оптимизира постигането на поставените цели и задачи.

Поради интердисциплинарния си характер изследването и резултатите от него могат да представляват интерес за широк кръг от специалисти в различни области, както и за изкушените от митологията като средство за развлечение читатели.

II. Анотация на публикувана книга (монография) на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“

Миланова, Е. *Лингвокултурологичен потенциал на митонимите в руския и китайския език*. Пловдив: Арена Принт, 2024. ISBN 978-619-7413-49-6.

Монографията разглежда лингвокултурологичния потенциал на митонимите в руската и китайската лингвокултура. В допълнение към основния текст са дадени три приложения – два митонимни речника и един

терминологичен. Монографията прави преглед на теоретичната база на изследването. Предложени са авторски тълкувания и понятиен апарат. Чрез адаптиране на Триъгълника на Фреге е обяснена връзката между митоним и митологема. Дефинирано е понятието лингвокултурологичен потенциал на митонимите. Поставен е за обсъждане нов формален критерий – коефициент на лингвокултурологичния потенциал. Предложени са три класификации на митонимите. Разгледан е лингвокултурологичният потенциал на митонимите на различните нива на лингвокултурата. Най-напред е изследван на текстуално ниво в постмитологични текстове и приказки. На лексикално ниво се изследва преносното значение на митонимите, като се анализират елементите на митологемата, актуализирани чрез него. Проследена е инвективната функция на преносното значение на митонимите. На фразеологично ниво са изследвани честотността на употреба и конотацията на отделните митоними във фразеологичните единици. Последното ниво, на което е проследен лингвокултурологичният потенциал на митонимите, е извънтекстуалното, чрез употребата им в компютърни игри. Монографията завършва със заключение, в което са описани изводите и резултатите от изследването. Изследването може да представлява интерес за широк кръг от любители и специалисти по лингвокултурология, митология и фолклор, руски и китайски език и култура.

III. Анотация на публикуваните научни статии, доклади и студии

Представените за участие в конкурса научни разработки (включително анотираните по-горе две монографии) могат да бъдат условно разделени в три тематични области, всяка от които ще бъде подробно разгледана.

1. Лингвокултурологичен потенциал на културнозначимите единици на митологичното съзнание (с фокус върху китайската митологична картинина на света на фона на славянската митологична картина на света)

Научните разработки от тази тематична област, към която спадат и анотираните вече монографии, използват апарата на лингвокултурологията, за да изследват всестранно единиците на митологичното съзнание – тяхното възникване, функции в различните етапи от човешката история, лингвокултурологичния потенциал, който натрупват, развитието им от традиционните форми на репрезентация до дискурсите на масовата култура. В разработките ни се подчертава връзката между митологемата като концепт, градивен елемент на митологичното съзнание, митонима като неин

вербализатор и архетипа като древна основа, която стои в ядрото на митологемата. Специално внимание се отделя на информационното изкривяване на образите и влиянието му върху формирането на езиковата личност и „подмяната“ на културната памет. Не е случаен изборът на руската лингвокултура като най-често използван фон за изследване на китайската – от чисто научна гледна точка китайската лингвокултурология стъпва върху основите на руската школа. От практическа гледна точка изучаването на двете лингвокултури в съпоставка би могло да послужи за фундамент на по-нататъшни разработки върху лингвокултурата на елосите – едно от признатите китайски малцинства, чиито корени идват от руската емиграция още от времето на Кубилай хан. В тази група попадат статиите под № 3, 4, 5, 9 от приложения *Списък с научни трудове*.

- Миланова, Е. Изкривяване на образите от китайската митология в компютърните игри и влиянието им върху формирането на езиковата личност. // В: *Дипломатически, икономически и културни отношения между Китай и страните от Централна и източна Европа = Diplomatic, economic and cultural relations between China and Central and Eastern European countries*. Т. 9. ИК: Фабер. Велико Търново, 2024 ISSN: 2603-5030 (Print); ISSN: 2603-5391 (Online) с. 279-290. <https://doi.org/10.62635/nsq1-xsrx> (Статия № 3 от Списък с научни трудове)

Настоящата статия изследва репрезентацията на образи от китайската митология в дискурса на компютърните игри. Сравнени са характеристиките на игровите герои с традиционното възприятие за митологемите, послужили като прототип за създаването им. Целта на изследването е да установи степента на информационно изкривяване за всеки един от образите в играта, която съдейства за разпространението на информационно изкривяване в колективните представи на съвременното общество. Отразени са и някои наблюдения за влиянието на информационното изкривяване върху формирането на езиковата личност на играещите.

- Миланова, Е. Митонимите като средство за речева агресия в интернет пространството – Десетте Байдун митологични същества. // В: *Дипломатически, икономически и културни отношения между Китай и страните от Централна и източна Европа = Diplomatic, economic and cultural relations between China and Central and Eastern European countries*. 1/2023. ИК:

Фабер. Велико Търново, 2023 ISSN: 2603-5030 (Print); ISSN: 2603-5391 (Online) с. 134-143. <https://doi.org/10.62635/0nwh-5fq>
(Статия № 4 от Списък с научни трудове)

Настоящата статия разглежда инвективната употреба на митонимите като средства за речева агресия. Изследването има за цел да дефинира различните видове вербална агресия, срещащи се при онлайн общуване. Специално внимание се отделя на феномена, появил се в китайското Интернет пространство и станал известен под името „Десетте Байду митологични същества“. Това са десет фиктивни митологични същества, измислени и разпространени като форма на протест срещу наложената от правителството на Китай цензура на медийното и онлайн пространството.

- Миланова, Е. Фетишомитонимите в руската и китайската лингвокултура. // *Научни трудове на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“*. Т. 61, кн. 1, сб. А, 2023 – Филология, Пловдив: УИ „Паисий Хилендарски“, 2023. ISBN 978-619-7663-99-0, с. 219 – 227. DOI 10.69085/ntf2024a219
(Статия № 5 от Списък с научни трудове)

Обект на изследване в настоящата статия е групата на фетишомитонимите – специфични митоними, които по своята същност представляват лексеми, вербализиращи митологични обекти. В работата се прави сравнителен анализ на фетишомитоними със сходни функции и характеристики в китайската и руската лингвокултура. Изследвани са външните формални белези, магическите функции, емоционалното въздействие, което обектите оказват на носителите на съответната лингвокултура, както и репрезентацията им в традиционните вярвания, стереотипни представи и фолклорни текстове.

- Миланова, Е. Грешки на архетипно ниво при адаптиране на руски народни приказки с герои от нисшата митология (върху материал от сайта „Гуси-лебеди“)// В: *Научни трудове на ПУ „Паисий Хилендарски“*, том 60, кн. 1, Филология, сб. А 2022, УИ „Паисий Хилендарски с. 321 – 329 ISSN: 0861-0029
(Статия № 9 от Списък с научни трудове)

Статията сравнява оригинални текстове на руски народни приказки по записи от 19 век, в които са репрезентирани същества от нисшата славянска митология, с техните адаптации, публикувани на специализирания сайт „Гуси-лебеди“. Изследването цели да установи какви са основните грешки

на архетипно ниво, допускани при адаптиране на приказките за децата от 21 век. Прави се сравнение между традиционно заложените елементи на митологемата в руската лингвокултура и информационното изкривяване на образа, получено в резултат на адаптацията. В случаите, където е установена концептуална замяна, при която има пълно разминаване между използвания митоним (вербален израз на митологемата) и каноничната митологема, се прави подробен анализ с цел реконструкция на оригиналната митологема.

2. Лингвокултурологичният елемент в чуждоезиковото обучение

В тази тематична област са включени научни разработки, които изследват лингвокултурологичния елемент като задължителна част от чуждоезиковото обучение. Анализирани са лингводидактологичният потенциал на митологичните образи в процеса на преподаване на чужд език (китайски и руски) като възможност за повишаване на интереса към културния фон и мотивацията в изучаването на лингвокултурни феномени. Обект на изследване е и вербализацията на културната памет, представена като лингвокултурна емблематика под формата на интернет миймове. Разгледана е необходимостта да се изучава китайски език и култура като част от специализираното професионално обучение (с конкретна сфера „туризъм“). В тази група попадат статиите под № 1, 2, 6, 8 от приложения *Списък с научни трудове*.

- Миланова, Е. Китайска митология и трансмедияен сторителинг. // *Чуждоезиково обучение = CHUZHDOEZIKOVO OBUCHENIE-FO REIGN LANGUAGE TEACHING – NATIONALLY IZDATELSTVO AZ BUKI*, 2024, Volume 51, Issue 2, Page 195-205. ISSN: 0205-1834; ISSN 1314-8508. DOI:10.53656/for2024-02-08 [Web of Science – WOS:001245045900005] <https://doi.org/10.53656/for2024-02-08>
(Статия № 1 от Списък с научни трудове)

Статията изследва репрезентацията на китайската митология от гледна точка на лингвокултурологията във филма „Шан-Чи и легендата за десетте пръстена“ и потенциала на кинематографията като лингводидактичен инструмент в часовете по китайски език и култура. Разгледана е възможността за използване както на продукти на трансмедияен сторителинг така и на механизмите на похвата в обучителния процес. Правят се изводи за ползата от адаптирането на маркетингови стратегии в образователната сфера, предвид съвременното възприемане на обучението като пазарен продукт.

- Миланова, Е. Компютърните игри с митологично съдържание – бягство от реалността или нов образователен хоризонт. // В: *Чуждоезиково обучение = CHUZHDOEZIKOVO OBUCHENIE-FOREIGN LANGUAGE TEACHING – NATSIONALNO IZDATELSTVO AZ BUKI*, 2024, Volume 51, Issue 6, Page 758-768, ISSN: 0205-1834, eISSN: 1314-8508, [Web of Science] <https://doi.org/10.53656/for2024-06-07>
(Статия № 2 от Списък с научни трудове)

Статията изследва репрезентацията на китайската митология в компютърните игри и потенциала им като лингводидактологичен инструмент в контекста на приложение на компетентностния подход в обучението по китайски език и култура. Разгледана е възможността за провеждане на интердисциплинарен урок, базиран на лингвокултурологичен анализ на информационното изкривяване на митологичните образи в игровото пространство. Правят се изводи за ползите от компютърните игри за общото и специализираното езиково развитие и формирането на различни видове компетентности у обучаемите.

- Миланова Е.; 王莹“中文+旅游”项目在普罗夫迪夫大学孔子课堂的可行性探究 (Exploring the Feasibility of Implementing Chinese + Tourism in Confucius Classroom at Plovdiv University / Изследване на възможностите за внедряване на програма китайски език + туризъм за обучаеми на Класна стая „Конфуций“ към Пловдивския университет.) // In: *Актуални проблеми в съвременната китаистика и изтокознание = Current Issues in Contemporary Chinese and Oriental Studies: доклади от втората международна конференция, посветена на 30-годишнината от откриването на специалност „Китаистика“ в СУ „Св. Климент Охридски“, Т. 1. – София: Унив. изд. "Св. Климент Охридски", 2022., с. 228-235. ISBN 978-954-07-5544-1*
(Статия № 6 от Списък с научни трудове)

Със задълбочаването на културното взаимодействие и сътрудничеството между Китай и останалите страни по света все по-належаща и широко разпространена става нуждата от добре подготвени браншови специалисти, владеещи китайски език. Все по-популярни сред повечето институти „Конфуций“ в глобален мащаб стават учебните курсове под шапката на програмата „Китайски език +“. Те комбинират преподаване

на китайски език и култура с придобиване на професионални навици и компетенции от определен бранш. Настоящата статия представлява кратък обзор на основните характеристики на програмата „Китайски език +“ и актуалната образователна практика на Класна стая „Конфуций“ към Пловдивския университет. Изследва се възможността да се приложи на практика обучение, чрез което да се развиват навици и компетенции по китайски език, китайска култура и основи на туризма.

- Андрияшевич, И. Миланова, Е., Коларевич, С. Полифункционалност мемов в иномезичном обучении. // *Лингвокултурна емблематика: проекции и интерпретации (сборник научни статии)*, Пловдив: Пловдивско университетско издателство, 2024, ISBN 978-619-7663-99-0, с. 234 – 245

(Статия № 8 от Списък с научни трудове)

Интернет миймовете са културен феномен, който се разпространява онлайн, най-вече чрез платформите на социалните медии. Обикновено употребата на миймове е предизвикана от желанието на потребителя да бъде част от интернет тренд или да бъде припознат като член на определена културна общност/субкултура. Статията е посветена на интернет миймовете и тяхната репрезентация в обучението по чужд език като методически инструмент за повишаване на мотивацията на обучаемите и способността им да учат и да запаметяват.

3. Вербализация на културната памет: универсалност и специфика

Статиите и студиите в този раздел изследват прецедентните феномени и специфичните езикови явления като вербализатори на културната памет и носители на висок лингвокултурологичен и лингводидактологичен потенциал. В тази група попадат студиите под № 1, 2 и статия № 7 от приложения Списък с научни трудове.

- Миланова, Е. Прецедентика XXI века: миллениалы vs. зумеры. // В: *Лингвокултурна емблематика: проекции и интерпретации (сборник научни статии)*, Пловдив: Пловдивско университетско издателство, 2024, ISBN 978-619-7663-99-0, с. 127 – 153.

(Студия № 1 от Списък с научни трудове)

Студията анализира употребата на прецедентни феномени в речта на младите поколения (т.нар. милениали и зуумъри). Изследването е базирано на Поколенческата теория (англ. Generational Theory) на Щраус – Хоув. Направени са изводи за връзката между социалните, поведенчески и ментални характеристики на поколенията и развитието на прецедентиката. Изведена е общата тенденция за визуализация на прецедентните феномени и налагането на термина „патернова прецедентика“.

- Миланова, Е., Макевич, М. Прецедентные феномены на одежде как способ саморепрезентации в обществе. // В: *Лингвокултурна емблематика: проекции и интерпретации (сборник научни статии)*, Пловдив: Пловдивско университетско издателство, 2024, ISBN 978-619-7663-99-0, С. 213 – 233.
(Студия № 2 от Списък с научни трудове)

Студията анализира най-честотните етноспецифични прецедентни феномени (имена, изрази или изображения), използвани върху облеклото като начин на самопрезентация в обществото и индикатор за етническа принадлежност. Проучват се историята и лингвокултурният потенциал на прецедентните феномени; прави се сравнение между актуалната ситуация при употребата на прецедентни феномени в две славянски лингвокултури; обобщават се изводи за някои общи тенденции и модели. Изследването е базирано на модели на облекла от две марки – „Патриот. България“ и „Хорус“.

- Миланова, Е. Класификаторите – уникална особеност на китайския език. // В: *Светлият път на словото* – Пловдив: Контекст, 2015. – с. 113-119. ISBN 978-954-8238-55-7
(Статия № 7 от Списък с научни трудове)

Статията представя употребата на възприеманите като специфична за езиците на Източна Азия, и в частност за китайския език, част на речта, назована класификатори/мерни думи (量词). Представени са различни подходи при класифицирането им. Направен е анализ на семантиката и граматичната употреба на класификаторите. Изследва се степента на тяхната уникалност, лингвокултурна специфика и способност да отразяват ментални и културни установки на китайския народ.

Изготвил:.....

гл. ас. д-р Елица Димитрова Миланова

18.02.2025г.